

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๔๕/๕๗ | ๔ - ๑๐ ส.ค.๕๗

Ebola virus : ภาวะฉุกเฉินทางสุขภาพในปี ๒๐๑๔

องค์การอนามัยโลกหรือ WHO ได้ประกาศภาวะฉุกเฉินทางสุขภาพนานาชาติ (International Health Emergency) หลังจากเกิดวิกฤตของเชื้อไวรัสอีโบลาลูกกลมในแถบแอฟริกาตะวันตก ๔ ประเทศ ได้แก่ ไนจีเรีย (Nigeria) กินี (Guinea) ไลบีเรีย (Liberia) และเซียร์ราลีโอน (Sierra Leone) และยังไม่มียาตัวใดที่สามารถรักษาโรคนี้อีกได้ ดังนั้น WHO จึงอนุญาตให้ใช้ยารักษาเชื้ออีโบล่าที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการทดลอง (experimental drug) อาทิ ZMapp, BCX4430, AVI-7537 จากสหรัฐฯ รวมถึง TKM-Ebola จากแคนาดา ในภาวะฉุกเฉินที่การระบาดยังคงลุกลามอย่างต่อเนื่อง จึงอาจกล่าวได้ว่า สิ่งสำคัญลำดับต้นๆ นอกเหนือจากแนวทางการเฝ้าระวังและควบคุมโรคแล้ว ทูสนับสนุนการศึกษาวิจัย การหารือร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ จริยธรรมทางชีววิทยาและทางการแพทย์จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง...

วิกฤตสถานการณ์ Ebola virus

จากการประเมินสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola Virus Disease: EVD) ขององค์การอนามัยโลก (The World Health Organization : WHO) ที่เกิดวิกฤตลูกกลมอย่างมากในแถบแอฟริกาตะวันตก โดยเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗ มีรายงานผู้ติดเชื้อ Ebola virus อย่างน้อย ๒,๑๒๗ คน ใน ๔ ประเทศ ได้แก่ ไนจีเรีย (Nigeria) กินี (Guinea) ไลบีเรีย (Liberia) และเซียร์ราลีโอน (Sierra Leone) ตั้งแต่มีการระบาดขึ้นในประเทศกินีเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ซึ่งมีผู้เสียชีวิตกว่า ๑,๑๔๕ คน หลังจากที่อีโบล่าได้ถูกค้นพบครั้งแรกประมาณ ๔ ทศวรรษ (พ.ศ.๒๕๑๗) ที่ผ่านมามีจนถึงขณะนี้ก็ยังคงไม่ปรากฏวัคซีนสำหรับ

รักษา ดังนั้น WHO จึงประกาศภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขทั่วโลกหรือภาวะฉุกเฉินทางสุขภาพนานาชาติ (International Health Emergency)

Ebola Virus Disease ติดต่อผ่านทางสารสัมผัสของเหลวจากร่างกายของผู้ติดเชื้อ เช่น เลือด น้ำลาย ปัสสาวะ และสารคัดหลั่งอื่นๆ ตลอดจนเชื้ออสุจิ ซึ่งอาการเริ่มแรกและการติดเชื้ออย่างฉับพลัน คือ เป็นไข้ อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อ ปวดหัว และเจ็บคอ หลังจากนั้นจะพัฒนาไปสู่อาการอาเจียน ท้องเสีย การทำงานของไตและตับผิดปกติ บางรายมีเลือดออกทั้งระบบภายในและภายนอกร่างกาย

Ebola virus Disease (EVD) : โรคติดต่อร้ายแรง ปี ๒๐๑๔ Infographic by: กศย.ศศย.สพท.

พื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของไวรัสอีโบล่าในคนและสัตว์

- พื้นที่ระบาดของไวรัสอีโบล่า เรสตัน ในสัตว์
- พื้นที่ระบาด หรือพบการติดเชื้อในแต่ละราย
- พื้นที่อาศัยของค้างคาวผลไม้ พาหะไวรัสอีโบล่า
- ประเทศที่พบหลักฐานจากการตรวจพันธุกรรม
- ประเทศที่พบไวรัสอีโบล่าในคน
- ประเทศที่มีการระบาดของไวรัสอีโบล่า
- ประเทศที่มีการระบาดของไวรัสอีโบล่า เรสตัน ในลิงที่นำเข้ามาจากฟิลิปปินส์
- ประเทศที่มีการระบาดของไวรัสอีโบล่าในลิงและสุกรในประเทศ
- ไม่สามารถตรวจสอบได้

Ebola virus นายมิเกล จาปาเรส บาทหลวงชาวสเปนถูกส่งตัวกลับมารักษาที่สเปน (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) Credit Photo : AFP

WHO อนุมัติยารักษา Ebola virus

ถึงแม้ชาวสหรัฐ ๒ ราย และบาทหลวงชาวสเปนที่ได้รับเชื้อ Ebola virus ขณะให้การช่วยเหลือผู้ป่วยในไลบีเรียได้เสียชีวิตลงในโรงพยาบาล กรุงมาดริด หลังจากได้รับเชื้อ ๕ วัน และได้รับการรักษาด้วยเซรัม ZMapp ก็ตาม แต่ตัวเซรัมก็แสดงผลให้เห็นในเชิงบวก ทำให้ WHO อนุญาตให้ใช้ยารักษาเชื้ออีโบล่าที่อยู่ในระหว่างขั้นตอนการทดลอง (experimental drug) กับผู้ป่วยติดเชื้อได้ ทั้ง ZMapp, BCX4430, AVI-7537 จากสหรัฐฯ รวมถึง TKM-Ebola จากแคนาดา ด้วยเหตุผลด้านจริยธรรม (Ethical reasons)

มาตรการเฝ้าระวัง Ebola virus ของไทย

หลายประเทศทั่วโลกได้กำหนดมาตรการฉุกเฉิน มาตรการห้ามบิน และเฝ้าระวังโดยการตรวจสุขภาพ รวมถึงไทยที่ถึงแม้จะมีความเสี่ยงต่ำในการพบเชื้อ แต่เบื้องต้นกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศ ๓ มาตรการ เฝ้าระวังโรค ดังนี้

๑. ให้สำนักโรคติดต่อวิทยาติดตามสถานการณ์โรคจากองค์การอนามัยโลก สาธารณสุขทุกจังหวัดเฝ้าระวังผู้ป่วย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติและผู้เดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาดของโรค

๒. ให้โรงพยาบาลทุกแห่งเข้มงวดต่อการรักษาผู้มีอาการต้องสงสัย โดยใช้มาตรการเดียวกับการดูแลผู้ป่วยโรคติดต่อร้ายแรง เช่น ไข้หวัดนก ซาร์ส เป็นต้น

๓. ให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เตรียมความพร้อมห้องแล็บในการตรวจหาเชื้อ ซึ่งไทยได้รับความร่วมมือจากสหรัฐฯ ในการตรวจวิเคราะห์เชื้อไวรัสชนิดนี้

สำหรับประชาชนทั่วไป หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสัตว์ป่าที่นำเข้ามาโดยไม่ผ่านการตรวจโรค เลี่ยงการรับประทานอาหารจากเนื้อสัตว์ป่าที่ป่วยตายโดยไม่ทราบสาเหตุ โดยเฉพาะลิง ค่างคววม ทั้งเลี้ยงเมนูเปิบพิสดารอื่นๆ และงดการเดินทางไปยังประเทศที่มีการระบาดของโรค ซึ่งขณะนี้ก็คือประเทศแถบแอฟริกาตะวันตกนั่นเอง

ทางออกวิกฤต Ebola virus Disease

เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา National Institute of Health (NIH) ของสหรัฐฯ ได้ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยวัคซีนป้องกันเชื้อ Ebola virus อย่างจริงจัง ๒๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แก่บริษัท ๕ แห่ง และเมื่อ ๑๕ ก.ค.๕๗ บริษัท Defyrus ในแคนาดา ได้ร่วมมือกับบริษัท MappBioPharmaceuticals และบริษัท Leaf Biopharmaceutical Inc. ของสหรัฐฯ ในการพัฒนา ZMappTM อย่างเร่งด่วน เพื่อช่วยชีวิตผู้ป่วยที่ติดเชื้อ Ebola virus แม้ว่าจะยังขาดการทดลองในมนุษย์ เนื่องจากเป็นภาวะฉุกเฉินที่การระบาดยังคงลุกลามอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับทุนสนับสนุนจาก the Defense Threat Reduction Agency ของสหรัฐฯ ทั้งนี้ NIH จะเริ่มขออนุญาตเพื่อทำการทดลองครั้งแรกกับมนุษย์ในช่วงเดือนกันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งคาดว่าจะสามารถเริ่มศึกษาในระยะที่ ๑ ได้ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘

จากส่วนหนึ่งของคำกล่าวของ ประธานาธิบดี บาร์ค โอบามา ที่น่าสนใจคือ “เราต้องใช้วิทยาศาสตร์ชั้นนำ อย่่างไรก็ตาม องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้มีการหารือร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การแพทย์ วิทยาศาสตร์ จริยธรรม ทางชีววิทยาและทางการแพทย์ เพื่อพิจารณาข้อดีข้อเสียและการอนุญาตนำ ZMappTM มาใช้ในการรักษาผู้ป่วยที่ติดเชื้อ Ebola virus” ซึ่งอาจถูกมองว่าเป็นทางออกของปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสอีโบล่าในขณะนี้ ...

ข้อมูลอ้างอิง:

- ⇒ <http://edition.cnn.com/2014/08/15/health/ebola-outbreak/>
- ⇒ <http://www.bangkokpost.com/learning/learning-from-news/426491/experimental-ebola-drugs-approved-by-who-video>
- ⇒ <http://www.manager.co.th/around/viewnews.aspx?NewsID=9570000092150>
- ⇒ <http://www.chula.ac.th/blog/archives/research-paper/zmapp>

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC weekly focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (กศย. ศศย. สปท.) T/F : 02 275-5715

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

- การเมือง   เศรษฐกิจ   สังคม   วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี   การทหาร   พลังงาน / สิ่งแวดล้อม
- อื่นๆ .....

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....

